

SHBSH

SHOQATA
PER AUTONOMINE
VENDORE

SH
K
SH

SHKQSH

Informacion mbi pikëpamjet e autoriteteve vendore të Shqipërisë për një Ligj të ri për Organizimin dhe Funksionimin e Qeverisjes Vendore

Përgatitur nga:

Shoqata e Bashkive të Shqipërisë
Shoqata për Autonominë Vendore
Shoqata e Komunave të Shqipërisë
Shoqata e Këshillave të Qarqeve të Shqipërisë

Tiranë, 14 .04. 2015

Hyrje

Ky informacion është mbledhur e përpunuar nga "Tryezat e Diskutimit të Autoriteteve Vendore për një Ligj të ri lidhur me Organizimin dhe Funksionimin e Qeverisjes Vendore në Shqipëri" me synimin për të informuar e ndërgjegjësuar institucionet përgjegjëse dhe aktorët e interesit për shqetësimet dhe pikëpamjet e përfaqësuesve të pushtetit vendor në kontekstin e rishikimit të legjislacionit për pushtetin vendor, të njoftuar tashmë nga Qeveria.

Mbajtja e Tryezave të Diskutimit u mundësua në kuadër të Projektit "Fuqizimi i Strukturave të Pushtetit Vendor dhe Bashkëpunimit të Përfaqësuesve të Zgjedhur Vendorë në Shqipëri 2012-2015", financuar nga Agjencia Zvicerane për Zhvillim dhe Bashkëpunim (SDC) dhe zbatuar nga Këshilli i Evropës. Tryezat u zhvilluan në kuadër të Linjës së Veprimit II të projektit "Ndërtimi i një Platforme Dialogu për Qeverisjen Vendore në Shqipëri".

Takimet u organizuan bashkarisht nga Shoqata e Bashkive të Shqipërisë (SHBSH), Shoqata për Autonomi Vendore e Shqipërisë (SHAVSH), Shoqata e Këshillave të Qarqeve të Shqipërisë (SHKQSH) dhe Shoqata e Komunave të Shqipërisë (SHKSH). Në këto takime morën pjesë rreth 150 përfaqësues të zgjedhur dhe zyrtarë vendorë të bashkive, komunave dhe këshillave të qarqeve të Shqipërisë. Takimet u mbajtën respektivisht në datat 20 mars në Shkodër, 23 mars në Fier, 25 mars në Kamëz dhe 27 mars në Elbasan.

Çështjet kryesore, të cilat u diskutuan në të katër takimet, u bazuan në diskutimet paraprake të Takimit Përgatitor të mbajtur nga përfaqësues të të katër shoqatave të pushtetit vendor, në Durrës, në datën 27 Shkurt 2015. Në këtë takim, pjesëmarrësit veçuan për diskutime në takimet rajonale çështjet e mëposhtme:

1. Furnizimi me ujë të pijshëm dhe kanalizimet e ujrave të zeza;
2. Menaxhimi i mbetjeve të ngurta;
3. Planifikimi urban dhe kontrolli i territorit;
4. Arsimimi para-shkollor dhe para-universitar;
5. Organizimi i njësive administrative;
6. Çështje të tjera me interes për njësitë vendore.

Përfaqësuesit vendorë theksojnë se diskutimet e këtyre çështjeve gjatë katër takimeve rajonale të sipërpërmendura nuk janë shterruese, pasi: 1. Nevojitet edhe një diskutim më i thellë e teknik i tyre, dhe 2. Çështje të tjera që nuk kanë qenë subjekt i këtyre diskutimeve janë po aq të rëndësishme dhe gjithashtu kërkojnë vëmendje të të gjitha palëve.

Nga Takimi Përmbyllës që u mbajt në Tiranë më datë 1 prill 2015, përfaqësuesit e shoqatave vendore ranë dakord që t'i përcjellin informacionin e mëposhtëm institucioneve shtetërore e aktorëve të interesit që do të jenë të përfshirë në procesin e hartimit të ligjit të ri organik mbi pushtetin vendor. Përfaqësuesit e shoqatave u shprehën qartë dhe **theksuan se mendimet e tyre zyrtare dhe më të thelluara mbi projektligjin e ri do të jepen pasi ai të bëhet publik nga Ministria për Çështjet Vendore.**

Fatos Hodaj, Drejtor Ekzekutiv, SHBSH

Anisa Sokoli, Drejtore Ekzekutive, SHAVSH

Agron Haxhimali, Drejtor Ekzekutiv, SHKSH

Entela Papa, Drejtore Ekzekutive, SHKQSH

Përmbledhje e Diskutimeve

1. Konsiderata të përgjithshme

Pjesëmarrësit theksuan se:

- a. Decentralizimi mbetet një sfidë në të gjitha dimensionet e tij, duke përfshirë ndarjen e qartë të funksioneve, ushtrimin e autoritetit ligjor dhe sigurimin e burimeve të mjaftueshme për financimin e tyre.
- b. Funksionet e veta të njërive të Qeverisjes Vendore, përgjithësisht, duhet të ekzekutohen në mënyrë të plotë dhe ekskluzive.
- c. Kompetencat për funksionet e përbashkëta ndërmjet qeverisë vendore (QV) dhe qeverisë qendrore (QQ) duhet të përcaktohen dhe të ndahen qartazi në ligjin organik.
- d. Rishikimi i ligjit duhet të kryhet në një mjedis konsensual.
- e. Transparenca dhe përfshirja e të zgjedhurve vendorë dhe ekspertëve është parakusht për një proces produktiv dhe hartimin e një ligji cilësor.
- f. Decentralizimi nuk mund të jetë i suksesshëm pa transparencë, bashkëpunim dhe konsultim me të zgjedhurit vendorë dhe shoqatat e tyre. Një këshill me përfaqësues të Qeverisë Qendrore dhe Vendore është i nevojshëm si "kanali komunikimit zyrtar" midis qeverisjes vendore dhe asaj qendrore për udhëheqjen dhe monitorimin e procesit të decentralizimit në Shqipëri. Për këtë, duhet të hartohen sa më shpejt që të jetë e mundur modalitetet e duhura në mënyrë që ky këshill konsultativ të funksionojë rregullisht.
- g. Integrimi i Shqipërisë në Bashkimin Evropian nuk mund të arrihet pa një qeverisje vendore të fortë, moderne dhe efektive. Integrimi evropian nuk mund të jetë i plotë nëse nuk përfshihen njësitë e qeverisjes vendore në të gjitha fazat e procesit të integrimit. Për këtë arsye sugjerojmë mbështetjen ndaj shoqatave vendore, bazuar gjithashtu edhe në Komunikimin e Komisionit Evropian COM(2013) 280¹.

¹ COM(2013) 280-Final COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS "Empowering Local Authorities in partner countries for enhanced governance and more effective development outcomes": "BE duhet të përfshijë shoqatat e autoriteteve vendore në programimin e prioriteteve kombëtare dhe lokale, si dhe në zbatimin e programeve të financimit të saj, në veçanti për ato që kanë të bëjnë me decentralizimin. Gjithashtu, BE duhet të lehtësojë vendosjen e partneriteteve midis saj dhe shoqatave të autoriteteve vendore në vendet partnere"

2. Furnizimi me ujë të pijshëm dhe dhe kanalizimet e ujrave të zeza

- a. Ky funksion duhet të ushtrohet i plotë dhe ekskluziv në nivel vendor. Operatorët duhet të krijohen e të jenë në varësi direkte të bashkisë dhe të kryetarit të bashkisë si përfaqësues ligjor.
- b. Në raste te veçanta, në varësi të organizimit të sistemit, prodhimi dhe transmetimi i ujit mund të ndahen si aktivitete të veçantë që mund të administrohet nga Qeveria Qendrore, apo në nivel rajonal nga qarku. Në të gjitha rastet, shpërndarja, ose furnizimi me ujë brenda juridiksioneve bashkiake, duhet të mbetet një funksion i vetë bashkive.
- c. Investimet kapitale në sektorin e Ujësjetës-Kanalizimeve duhet të kryhen në përputhje me një strategji të mirë-projektuar, e cila do të siguronte instalimin e sistemeve të menaxhueshëm dhe të qëndrueshëm nga pikëpamja cilësore. Shpërndarja e investimeve kapitale duhet të përfshijë në diskutim njësitë e qeverisjes vendore, në mënyrë që infrastruktura e zhvilluar të sigurojë qëndrueshmëri nga ana financiare dhe të ketë kosto të përballueshme nga qytetarët.
- d. Menaxhimi i shërbimit mbetet një problem që ka rrjedhur, por jo vetëm, nga forma e menaxhimit nën statusin e shoqërive aksionere që qeverisen nga ligji i shoqërive tregtare. Për shkak të organizimit të këtyre kompanive, bashkitë nuk kanë pasur një rol drejtues në planifikimin dhe menaxhimin e shërbimit, dhe në mënyrën se si është zbatuar ligji, pra është anashkaluar autoriteti i kryetarit të bashkisë.
- e. Këto shoqëri, ndonëse me status tregtar, kanë krijuar borxhe të vazhdueshme për të cilin janë bërë përgjegjës, pa të drejtë, njësitë e qeverisjes vendore. Këto borxhe duhet të shlyhen përpara se menaxhimi i shërbimit të ristrukturohet në funksion të ndarjes së re administrative.
- f. Ligji duhet të rregullojë marrëdhënien midis kryetarit të bashkisë dhe këshillave apo bordeve administrative, pavarësisht formës së menaxhimit. Shumë shpesh, është gjetur se anëtarësia e këshillave administrative nuk ka qenë në nivelin e duhur, si përse i përket përfaqësimit, ashtu edhe kapaciteteve të anëtarëve.
- g. Në përfundim të reformës administrative dhe ndarjes së re territoriale, duhet të ndërmerret një studim rast pas rasti për të vlerësuar kushtet fizike, financiare dhe standardin e mbulimit me këtë shërbim.
- h. Njësitë e qeverisjes vendore duhet të jenë në gjendje të vendosin vetë instrumentet e menaxhimit (pra, të ushtrojnë të plotë kompetencën administrative). Çështja e shpërndarjes së pronësisë si asete ose/dhe si aksione duhet të adresohet duke ndjekur hartën e re të qeverisë vendore.
- i. Përveç formës së menaxhimit si shoqëri aksionere, forma të tjera menaxhimi mund të realizohen përmes strukturës administrative të bashkisë, nëpërmjet ndërmarrjeve publike për shërbime publike, etj.

- j. Subvencionet nga Qeveria Qendrore duhet të konsiderohen veçanërisht për ato raste kur shërbimi ka kosto të lartë, për shkak të kostove të energjisë elektrike, kur sistemet janë të bazuara në ngritjen mekanike të ujit.
- k. Sektori duhet të mbështetet me incentiva fiskale. Aktualisht kompanitë paguajnë 20 % TVSH, të njëjtë si bizneset e tjera, e cila llogaritet mbi sasinë në prodhimin e ujit dhe jo mbi sasinë e ujit të faturuar që përfaqëson sasinë e shërbimit që kompanitë shesin realisht. Politikat fiskale duhet të konsiderojnë mundësinë për të aplikuar një nivel më të ulët të TVSH-së për këtë shërbim, ose heqjen e kësaj takse për një periudhë kohe deri në rimëkëmbjen financiare të sektorit.
- l. Të shikohet dhe vlerësohet nevoja për një ligj të veçantë për sektorin e furnizimit me ujë dhe kanalizimeve.
- m. Kur impiantet e prodhimit të ujit ose të trajtimit të ujërave të zeza i shërbejnë më shumë se një njësie të qeverisjes vendore, këshilli i qarkut ose drejtpërdrejt Qeveria Qendrore mund të marrin përsipër mekanizmat për trajtimin e ujit të pijshëm dhe trajtimit të ujërave të zeza.
- n. Tarifat e shërbimit të përcaktohen dhe miratohen paraprakisht nga bashkia dhe, vetëm pasi të jetë marrë ky aprovim, ato mund të bëhen subjekt i aprovimit në ERRU, ndonëse një pjesë e përfaqësuesve vendorë mendojnë se vendimi përfundimtar duhet të jetë i bashkisë.

3. Menaxhimi i Mbetjeve

- a. Pjesëmarrësit në takimet rajonale nuk gjetën pengesa ligjore në ligjin aktual për të ushtruar këtë funksion ekskluzivisht nga bashkitë.
- b. Për shkak të kostonë së lartë të transportit dhe trajtimit, trajtimi i mbetjeve të ngurta në vend-depozitim (landfill-e) mund të ndahet si një veprimtari, ose si një detyrë e veçantë dhe mund të administrohet në nivel rajonal nga qarku, ose si përgjegjësi e Qeverisë Qendrore, ndërsa mbledhja dhe largimi të mbeten një funksion i bashkive.
- c. Ka ndryshim të madh midis nivelit të shërbimit në qytetet-qendra të bashkive dhe në zonat rurale, apo njësitë e reja administrative. Rrafshimi i standardit të shërbimit të zonave urbane me ato rurale do të jetë i vështirë dhe i kushtueshëm. Në këtë aspekt, qeveria qendrore duhet të ndihmojë njësitë vendore që të shtrijnë standardin e shërbimit nga qendrat e qytetit në periferi, në kuadër të konfigurimit të ri të njësive të qeverisjes vendore.
- d. Trajtimi i mbetjeve duhet të jetë i harmonizuar në planin rajonal dhe kombëtar. Për zonat e thella, për shkak të kostonë së transportit, bashkitë mund të ndërtojnë vend-depozitime lokale, ose trajtimi mund të centralizohet në më shumë se një vend-depozitim për çdo qark. Vend-depozitimet duhet të financohen nga qeveria, sepse kostot kapitale për investimet fillestare janë shumë të larta dhe jashtë mundësive financiare të bashkive.

4. Planifikimi Urban dhe Kontrolli Territorial

- a. Planifikimi urban dhe kontrolli territorial nuk ushtrohen si funksione të veta, siç janë përcakuar në ligjin 8652. Për rrjedhojë, ndryshimet e të dy ligjeve, atij organik, dhe ligjit për planifikimin e territorit, duhet të jenë në fokus të ndryshimeve ligjore.
- b. Në kushtet e ndarjes së re administrative, bashkitë do të jenë në gjendje dhe duhet t'a ushtrojnë me kompetenca të plota këtë funksion, përfshirë planifikimin, dhënien e lejeve dhe kontrollin e territorit. Përkufizimi i zonave të interesit kombëtar apo sektorial duhet të përcaktohen me ligje të veçanta. Ndërsa Qeveria Qendrore duhet vetëm të verifikojë nëse planifikimi dhe kontrolli kryhen në përputhje me kriteret kombëtare.
- c. Planet vendore duhet të jenë minimalisht 10 vjeçare, nëse nuk është e mundur që të jenë akoma më afatgjata.
- d. E drejta për të vendosur dhe mbledhur taksën mbi infrastrukturën për ndërtimet e reja duhet të kthehet nën autoritetin e bashkive.
- e. Lejet e ndërtimit, pasi të jenë nxjerrë mbi bazën e planit nga institucioni i bashkisë, nuk duhet të rikonfirmohen nga AKPT. Autoriteti i këtij institucioni nuk duhet të barazohet me autoritetin e NJQV-ve, pasi këto të fundit janë autoritetet e zgjedhura dhe janë në të drejtën e ushtrimit të një funksioni ekskluziv.
- f. Kontrolli territorial do të bëhet i vështirë me zgjerimin e sipërfaqes bashkiake. Bashkitë duhet të mbështeten me mjete dhe kapacitetet e nevojshme për t'a ushtruar këtë kontroll.
- g. Në situatën aktuale, njësitë të qeverisjes vendore u është bllokuar e drejta për të nxjerrë lejet, bazuar në planet e miratuara. Organizimi i ri ndoshta do të kërkojë planifikim të ri edhe për ato bashki, të cilat i kanë tashmë planet, pasi kanë shpenzuar burime të konsiderueshme financiare dhe njerëzore për t'i realizuar ato. Pas zgjedhjeve, këto bashki duhet të plotësojnë pjesën tjetër të territorit me plane dhe, ndërkohë, të ushtrojnë të drejtën e zhvillimit dhe nxjerrjes së lejeve për zonat, të cilat janë të mbuluara me plane duke i pranuar ato si plane të pjesshme.
- h. Inspektorati Ndërtimor dhe Urbanistik Vendor është jashtë funksionit të përcaktuar me ligj. Kjo gjendje duhet të adresohet me ndërhyrje të qarta ligjore për të prerë qartë përgjegjësinë për kontrollin e territorit dhe inspektimin e ndërtimit dhe kthimin e këtij institucioni në kuadrin e vet ligjor.

5. Organizimi Administrativ

- a. Standardet e organizimit administrativ të bashkive dhe njësitë administrative me akte normative do të ndihmonin bashkitë që të ushtrojnë kontroll mbi kostot administrative.

- b. Ndërhyrja e qeverisë për të ulur shpenzimet administrative, apo kushte të tilla si kufizimi i përdorimit të të ardhurave të veta për të financuar aktivitetet e administratës duhet të shmangen me ligj.
- c. Struktura e Bashkive mund të përfshijë, në mënyrë që të mbështesë kryetarin e bashkisë, një Presidencë ose Bord Drejtues që do të përfshijë edhe kryetarët e njësive administrative.
- d. Në lidhje me detyrat e kryetarit të njësive administrative, ato mund të përfshijnë:
 - Shërbimin e kadastrës
 - Regjistrin civil
 - Certifikata e banimit (vërtetim banimi)
 - Mirëmbajtja e infrastrukturës së vogël
 - Zgjidhja e konflikteve
 - Ruajtja e një baze të dhënash për pagesën e detyrimeve (të tilla si taksat dhe tarifat) për qytetarët e njësive administrative
- e. Struktura administrative në nivelin e fshatit (kryesia dhe kreu i fshatit) duhet të mbetet siç janë në ligjin aktual.

6. Edukimi para-shkollor dhe para-universitar

- a. Mirëmbajtja e shkollave, si një detyrë e bashkive, nuk është mbështetur me mjete financiare nga ministria e linjës nëpërmjet buxhetit të shtetit. Të gjitha kompetencat tashmë janë transferuar tërësisht në ministrinë e linjës.
- b. Duke qenë se shkollat janë pronë e qeverisjes vendore, bashkitë duhet të kenë rolin e tyre të qartë, si dhe burimet për të ekzekutuar kompetencën e shërbimeve, duke përfshirë mirëmbajtjen si një prej detyrave përbërëse.
- c. Bashkia duhet të ketë detyra ose përgjegjësi të qarta brenda kompetencës administrative për të rregulluar marrëdhëniet ndërmjet kryetarit të bashkisë dhe drejtorisë së shkollës. Duhet të përcaktohen modalitete për detyrimin e drejtorit për të dhënë llogari përpara kryetarit të bashkisë lidhur me ushtrimin e kompetencës së shërbimit, d.m.th. për të gjitha ato çështje që kanë të bëjnë me mirëmbajtjen dhe funksionalitetin e mjediseve shkollore.
- d. Bashkitë, pas ndarjes së re administrative, mund të shkojnë më tej, duke ushtruar gjithashtu kompetencën e investimeve, e cila mund të përkufizohet gjithashtu si funksion i njësive të qeverisjes vendore.
- e. Kurrikulat, aspekte të tjera rregullatore dhe standardet duhet të mbeten dhe të ushtrohen në nivel qendror.
- f. Me ndryshimet administrative, të zgjedhurit vendorë kërkojnë rishikimin e rolit të mëtejshëm të Drejtorive Arsimore Rajonale.

7. Çështje të tjera

7.1 Forcimi i rolit të Këshillit Rajonal

- a. Burimet dhe funksionet e qarqeve janë të kufizuara, (pjesëmarrësit i janë referuar Rekomandimit të Këshillit të Evropës Nr. 349 dhe Raportit të OSBE-së, 2010). Reforma aktuale nuk jep prova të qarta se çfarë do të ndodhë me qarqet. Me sa duket, ligji i ri do t'i mbajë qarqet në të njëjtën pozitë si ndarje administrative dhe pa funksione të qarta.
- b. Qeverisja vendore në Shqipëri duhet të mbetet me dy nivele. Këshillat rajonalë (Qarku) të konvertohen në rajone të standardeve Evropiane me autoritetet e zgjedhura drejtpërdrejt.
- c. Ngritja e këshillave rajonalë në funksion të ndarjes së re administrative duhet të ndryshohet për të pasqyruar organizimet e reja territoriale, përndryshe këshillat rajonale me numër të vogël anëtarësh nuk do të jenë në gjendje që të sigurojnë një përbërje pluraliste dhe do të dominohen vetëm nga një forcë politike.
- d. Kompetencat e këshillit rajonal duhet të fokusohen në:
 - Planifikimin rajonal
 - Marrjen e disa shërbimeve të tilla si rrugët rajonale, trajtimi i mbetjeve, etj.
 - Arsimin profesional, etj.
 - Menaxhimin e burimeve ujore
 - Transportin publik
 - Mbrojtjen e mjedisit
 - Zhvillimin e turizmit
- e. Qarqet duhet të forcohen dhe mbështeten me burime financiare si një faktor i rëndësishëm për planifikimin dhe zhvillimin ekonomik në Shqipëri.
- f. Duhet të krijohet marrëdhënie e drejtpërdrejtë e bashkive me BE-në në mënyrë që bashkitë të kenë akses të drejtpërdrejtë në fondet e BE-së.

7.2 Financat e Qeverisjes Vendore

- a. Ekzekutimi i funksioneve duhet të mbështetet financiarisht, sidomos për njësitë e qeverisjes vendore me burime të kufizuara. Pra, barazimi është i nevojshëm. Zonat me territoret e vështira fizike kërkojnë një trajtim të diferencuar. Njësitë e qeverisjes vendore me burime minerare duhet të kenë një pjesë nga qeraja minerare.
- b. Njësitë e qeverisjes vendore duhet të kenë kompetenca për të mbledhur taksat dhe tarifat që përbëjnë burimet për të ardhurat e tyre vendore, si dhe të marrin nëpërmjet tranfertave të pakushtëzuara një pjesë nga taksat kombëtare për të siguruar stabilitet financiar. Kjo politikë do të ndihmojë në uljen e informalitetit dhe rritjen e të ardhurave si në nivel kombëtar, ashtu dhe atë vendor.
- c. Shpenzimet totale të qeverisjes vendore në Shqipëri qëndrojnë në rreth 2-2,2% të GDP-së, pra më poshtë se sa gjysma e mesatares së rajonit. Duhet të programohet një rritje graduale e shpenzimeve totale vendore në raport me

GDP-në, në mënyrë që brenda një harku kohor prej jo më shumë se 5 vjet të arrihet në nivele të krahasueshme me vendet e rajonit. Transferta e pakushtëzuar duhet të ndryshojë për të mbështetur të gjitha ato funksione të veçanta dhe të përbashkëta që janë të pa-financuara.

- d. Tatimi mbi pasurinë në zonat urbane duhet të përfshijë tatimin e parcelës së tokës, dhe jo vetëm atë të ndërtesës.
- e. Grantet e kushtëzuara duhet të rishikohen dhe të reduktohen kundrejt grantit të pakushtëzuar si dhe të shpërndahen duke evituar përkatësinë politike të njëjësive.
- f. Duhet të hartohet sa më shpejt ligji për financat vendore, i cili duhet të adresojë çështjen e përcaktimit të fondit për transfertën e pakushtëzuar për të shmangur ndërhyrjet e paparashikuara, nga qeveria qendrore.
- g. Çdo ndryshim që aplikohet në sistemet e financave të qeverisë vendore duhet të jetë në përputhje me dispozitat e Kartës Europiane të Autonomisë Lokale dhe standardeve të Këshillit të Evropës, të tilla si Rekomandimet e Komitetit të Ministrave Rec (2004) 1 "Mbi menaxhimin financiar dhe buxhetor në nivel lokal dhe rajonal" dhe Rec (2005) 1 "Mbi burimet financiare të autoriteteve lokale dhe rajonale".

7.3 Menaxhimi i Pronës

- a. Përdorimi efikas i pronave vendore është shumë i lidhur me regjistrimin e pronave në Zyrat e Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme, prandaj këto institucione propozohet të kalojnë në përgjegjësi të bashkive si një funksion i deleguar. Kjo do të ndihmonte përsheptimin e procesit të regjistrimit të pronës dhe përmirësimin e shërbimit për qytetarët.
- b. Bashkitë duhet të jenë një aktor i zhvillimit dhe të përcaktojnë e hartojnë hartën e vlerës së pronës në juridiksionin e tyre për t'i dhënë vlerë reale pronave që janë në pronësi të bashkive. Minimalisht, bashkitë duhet të kenë të drejtën për të vendosur shkallën e vlerës së pasurisë mbi një normë të përcaktuar me ligj.

7.4 Shërbimi i kujdesit shëndetësor parësor

- a. Qendrat e kujdesit shëndetësor janë jashtë kontrollit nga pushteti qendror. Kjo situatë është shoqëruar me përkeqësimin e cilësisë së shërbimit. NJQV-të duhet të administrojnë qendrat shëndetësore të paktën në nivelin e para vitit 2007.
- b. NJQV-të duhet të kenë një rol si pjesë e bordit të drejtorive rajonale të shëndetësisë ku emërohet personeli.
- c. Bashkitë duhet të ushtrojnë kompetencën e shërbimit me rëndësi për qendrat e kujdesit shëndetësor, njësoj si dhe për shkollat.

7.5 Roli i Drejtorive Rajonale të Dekoncentruara

Me konfigurimin e ri të bashkive, roli dhe funksioni i drejtorive rajonale të dekoncentruara duhet të rishikohet.

7.6 Vendosja e standardeve

Standardet duhet të hartohen e vendosen në të gjitha fushat funksionale të aktivitetit të pushtetit vendor.

7.7 Rendi dhe siguria

Policia që rregullon trafikun rrugor duhet të jetë përgjegjësi e bashkisë.